

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXXIV. Idem (a) in eodem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPUT XXXIII.

Idem (a) in eodem.

Cum non sit in homine, quod semen ferenti reddat, vel respondeat, quoniam iuxta verbum Apostoli, neque qui plantat est aliquid, nec qui rigat, sed qui incrementum dat Deus; ipsum quidem mortificato semine plurimum fructum affert, nimis avarè quidam in decimis defraudare nituntur, census, & tributa, quae interdum indecimata prætereunt, de frugibus primitus deducentes. Cum autem in signum universalis domini quasi quodam titulo speciali sibi Dominus decimas reservaverit: Nos & Ecclesiarum dispendiis, & animarum periculis obviare volentes, statuimus, ut in prærogativam domini generalis exactionem tributorum & censuum præcedat solutio decimarum: vel saltem hi, ad quos census & tributa indecimata pervenerint (quoniam res cum onere suo transit) ea per cens. eccl. decimare cogantur Ecclesiis, quibus de jure debentur.

NOTÆ.

(a) *In eodem.*] Concilio videlicet generali Lateran.

ran. sub Innocentio III. can. 54. ubi reperitur canon hic: & in quarta collectione, sub hoc tit. cap. 6. & textum hunc exposui supra in cap. 26.

CAPUT XXXIV.

Idem (a) in eodem.

Nuper Abbas Cisterciens. Ordinis in generali Capitulo congregati ad commonitionem nostram providè statuerunt, ne de cætero Fratres ipsius Ordinis emant possessiones, de quibus decimæ debeantur Ecclesiis, nisi fortè pro monasteriis de novo fundatis, & si tales possessiones eis fuerint piâ fidelium devotione collatæ, aut emptæ pro monasteriis de novo fundatis, committantur aliis excolendæ, à quibus Ecclesiis decimæ persolvantur. Ne occasione privilegiorum suorum Ecclesiæ ulterius prægraventur, decernimus, ut de alienis terris, & amodò acquirendis, etiam eas propriis manibus, aut sumptibus excoluerint, decimas persolvant Ecclesiis, quibus ratione prædiorum antea solvebantur, nisi cum ipsis Ecclesiis aliter duxerint componendum. Nos ergo statutum gratum, & ratum habentes, hoc ipsum ad alios regulares, qui gaudent similibus privilegiis, extendi volumus, & mandamus, ut Ecclesiarum Prælati promptiores, & efficaciores existant ad exhibendum eis de suis malefactoribus justitiæ complementum, ut eorum privilegia diligentius, & perfectius valeant observare.

NOTÆ.

(a) *Eodem.*] Concilio videlicet Lateran. can. 55. sub Innocentio III. celebrato, ubi habetur præfens textus, & in quarta collectione, sub hoc tit. cap. 7. Casus autem, seu causa hujus constitutionis ita contigit. Cum monachi Cistercienses anno 1213. Capitulum generale celebrarent sub Arnaldo II. in eo recitatæ fuerunt Pontificis literæ super querelis ad eum delatis per diversos Episcopos, præcipue per Quinqueecclesiensem: quibus literis Pontifex commonebat ipsos Cistercienses, immò comminabat abolitionem privilegii illis concessi super exemptione decimarum, ut constat ex epistola 87. ipsius Pontificis, lib. 16. ubi ita illis rescribit: [Venerabilis frater noster Quinqueecclesiensis Episcopus nobis intimare curavit, quod vos extendentes ad lucra turpia manus vestras, multitudinem emitis vinearum, de quibus sibi, vel Ecclesiæ diocæsis decimæ solvi solent; quarum vi-

num licet nequaquam in usus vestros expendatis, sed vendendum faciatis ad alias provincias deportari, decimas tamen sibi, vel ipsis Ecclesiis subtrahitis ex iisdem. Cum igitur ex hoc Ordini vestro plurimum detrahatur, universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus ab iis de cætero taliter desistatis, quod materia scandali auferatur, & super hoc de vobis clamor ad nos ulterius non ascendant, scientes vobis esse merito formidandum, ne propter clamores hujusmodi sacrum Concilium auctore Domino in proximo celebrandum privilegia vestra coarctanda provideat, vel etiam revocanda, cum privilegium mereatur amittere, qui concessâ sibi abutitur libertate. Datum Lateran. xii. Kalend. Junii, Pontif. nostri anno xvi.] Letis hujusmodi literis Cistercienses statuerunt, etiam esse ponendum libertati, sicut & amodum esse ponendum decimas esse solvendas ex cunctis prædiis, quæ deinceps acquirerent, sive pretio empta essent, sive fidelium largi-

fargitione donata; & omnia ea, aut respuenda esse, aut decimas ipsos soluturos: refert Manrique tom. 4. *annal. Cisterc. anno 1213. cap. 22.* Cujus constitutionis Capituli generalis Cisterc. meminit Innocentius III. *in presenti*, & statuit, prædictam moderationem esse observandam, non solum ab ipsis Cisterciensibus, verum & ab aliis æquale privilegium exemptionis habentibus. Verba hujus textus refert Manrique *dicto tom. 4. anno 1213. cap. 12. & anno 1215. cap. 5. num. 6.*

COMMENTARIUM.

2. **C**um in præfenti textu modus imponatur privilegii exemptionis à solutione decimarum diversis monachorum Ordinibus concessis, ita ut de prædiis noviter acquisitis decimas ipsi exempti legitimis parochis exsolvant; & postea plura alia privilegia circa eandem exemptionem ipsi monachi, & alii Religiosi à Sede Apostolica impetraverint, vulgò quæri solet, an in similibus privilegiis debeat fieri expressa mentio, & derogatio hujus textus? Et expressam ejus derogationem desiderari docuerunt plures, quos sequitur Barbosa *in presenti num. 1. & de jure Eccles. lib. 3. cap. 26. num. 37.*

Noguerol *alleg. 39. num. 24.* Gutierrez *lib. 2. canonic. cap. 21. num. 136.* Rota apud Tamburinum *tom. 3. de jure Abbatiss. decis. 94.* Larrea *alleg. 52. num. 2.* Solorzano *tom. 2. lib. 3. cap. 21.* Qui moventur ex eo, quia cum præfens constitutio Concilii generalis sit, debet fieri ejus expressa derogatio, juxta communem sententiam, quam tuentur plures, quos referunt, & sequuntur Balboa *in cap. 1. de judicis. num. 3.* Barbosa *ad Concilium Trident. sess. 1. cap. 1. Fragolo de regim. Christ. Reip. p. 1. lib. 1. disp. 1. §. 7.* Sed contrarium, & rectius, docuerunt Menochius *consil. 196. num. 9.* Rota apud Cavallerium *decis. 430.* & apud Seraphinum *decis. 331. frances. 1. p. decis. 764.* Marquellanus *de commiss. 2. p. pag. 424.* Nam verius est, etiam constitutionis conciliaris necessariam non esse expressam, & specialem derogationem; sed sufficere clausulam illam generalem, *non obstantibus, & cætera*, ut docent plures congesti à Barbosa *de clausulis, clausul. 82.* Basiliius *de matrim. lib. 8. cap. 17. §. 2. num. 29.* unde est præfens constitutio esset conciliaris, quod negandum est; juxta tradita *in cap. 1. de summa Trinit.* non desideraretur ejus specialis derogatio, licet in nonnullis privilegiis ad majorem securitatem eam clausulam derogatoriam hujus textus adjectam legerim.

CAPUT XXXV.

(a) Gregorius IX.

Inter dicimus universis personis ecclesiasticis, ut decimas detentas à Laicis, ad alienas Ecclesias pertinentes, in pignus recipere ab eisdem laicis non præsumant.

NOTÆ

1. (a) **G**regorius IX.] Qui motu proprio præfentem edidit constitutionem, intendens decimas à laicis occupatas virtute infeudationis Pontificiæ facilius recuperari; nam cum laici eas præscribere nequirent, *cap. causam que 7. de præscript. Ecclesiastici* verò possint, ideo facilius Ecclesia poterat eas à laicis recuperare. Quæ fuit etiam

ratio textus *in cap. in Lateranensi 31. de præbend. cap. cum Apostolica, de his que fiunt à Prelat. cap. cum & plantare 3. de privileg.* Ideoque prohibet Gregorius decimas pignori dari sub spe redemptionis; quod plerumque fiebat à monachis, & personis, qui eas obtinere non poterant, ut probavi supra *in cap. quisquis de elect. pro expositione textus in cap. 1. de usuris; & præfens commentarium petendum est ex adductis supra in cap. prohibemus.*

TITULUS XXXI.

De Regularibus transeuntibus ad religionem.

CAPUT I.

Ex Concilio (a) Mogunt.

De clericis hoc statuimus, ut ii, qui hætenus inventi sunt, sive in canonico, sive in monachico ordine tonsurati sine eorum voluntate, si liberi (b) sunt, ut ita permaneant: & deinceps cavendum, ut nullus (c) tondeatur sine legitima (d) ætate, spontanea que voluntate, vel cum (e) licentia domini sui.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

Hhh

NOTÆ